

В І Д Г У К

офіційного опонента на дисертаційну роботу

пошукача Карампіні Наталії Георгіос на тему :

«Клініко-експериментальне обґрунтування методу профілактики

гінгівіту у дітей пубертатного віку» представлену на здобуття

наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю

14.01.22-стоматологія- у спеціалізовану Вчену раду

Д.41.563.01 в ДУ «Інститут стоматології НАМН України»

Сучасна вітчизняна та іноземна наукова і практична стоматологія віддає перевагу заходам первинної профілактики основних стоматологічних захворювань у дорослих та дітей, яка має значну медико-біологічну та економічну ефективність. Адже завчасне запобігання патологічних станів в ротовій порожнині, починаючи з раннього дитячого віку, гарантує як стоматологічне, так і загальне здоров'я людини протягом усього життя з усіма ознаками необхідної якості. Скомпроментовані хворобою органи порожнини рота руйнівним патологічним процесом наносять суттєві вади як місцевого, так і загального характеру, які потребують від хворого та медичних спеціалістів спеціальних лікувальних заходів зі значними витратами, в тому числі фінансовими. Сучасні передові технології, матеріали та організаційні заходи дозволяють реально успішно та суттєво знизити та навіть ліквідувати карієс зубів, запалення тканин пародонта та вади прикусу щелеп, що є значним досягненням профілактичної стоматології. Разом з тим існують відомі труднощі в оцінці ймовірних чинників виникнення захворювань органів ротової порожнини та механізму їх розвитку в конкретних умовах мешкання людини, починаючи з народження, які потребують наукового дослідження та урахування в обґрунтуванні лікувально-профілактичних заходів. В цьому плані виконане пошукачем Карампіні Н.Г. дисертаційне

дослідження має усі ознаки сучасності, актуальності теми дослідження, наукової новизни та практичної цінності, так як на ґрунті уточнення особливості розвитку організму в пубертатному періоді життя спонукає до обґрунтування ефективних превентивних заходів, що позитивно впливає на анатомо-фізіологічний розвиток пародонта в дитячому віці.

Обґрунтування наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова новизна результатів дослідження.

Дисертаційна робота виконана у відповідності до планів НДР Одеського національного медичного університету МОЗ України та ДУ «Інститут стоматології НАМН України» - «Удосконалити профілактику та лікування стоматологічних захворювань у пацієнтів із захворюваннями шлунково-кишкового тракту та ендокринної патології» (№ ДР 0110U-000271) й «Розробити методи корекції мінеральної, мікробної та імунної системи гомеостазу порожнини рота для індивідуальної профілактики стоматологічної патології» (№ ДР 0114U-000380). При цьому пошукач виконав самостійно низку окремих фрагментів названих тем.

В процесі досліджень були отримані нові та уточнені відомості про чинники виникнення та механізму розвитку запалень ясен у осіб, що знаходились у пубертатному віці, що характеризується ендокринним дисбалансом, а значить, суттєвою внутрішньою перебудовою.

Доведено, що в цьому віці поширеність гінгівіту досягає майже 53%, при цьому цей показник відверто вищий у дівчаток у зв'язку з більш ранньою, чим у хлопчиків, ендокринною перебудовою.

Пошукач довів, що має зв'язок перебігу хронічного катарального гінгівіту зі зниженим рівнем слиновиділення та низьким рівнем гігієни органів ротової порожнини, порушенням рівня клітинних елементів / лейкоцитів і епітелію/ в ротовій рідині, зниженням електрофоретичної активності ядер

клітин букального епітелію тощо. При цьому має місце зниження активності функціонування слинних залоз взагалі, з вівертими змінами неспецифічної реактивності, прооксидантної і протеазної систем.

Разом з тим, розроблений на ґрунті вказаних поломок в основних ланках ланцюга патогенезу запалення в яснах у подібних обставинах авторський ЛПК з залученням до нього гелю «Ехіпозол», пасти «Colgate лікувальні трави», ополікувача «Colgate Plax total» протягом одного року дозволив отримати відчутний лікувально-профілактичний ефект, що значно вище від прототипу. Це має місце як в клінічному, так і патогенетичному вираженні.

Теоретичне значення результатів дослідження.

Слід акцентувати на тому, що отримані пошукачем епідеміологічні, клінічні, параклінічні, лабораторні дані з коректною математичною їх обробкою мають усі ознаки суттєвого вкладу в питання теорії та практики вивчення природи запальних процесів м'яких тканин пародонта у дітей, що знаходились у пубертатному віці. Нове та більш змістовне уявлення про поломку провідних ланок ланцюга патогенезу запалення в яснах у таких осіб дозволило розпрацювати та запровадити в клініку ефективний ЛПК, що доцільно було змодульовано в умовах експерименту на тваринах з послідуочим використанням даних в клінічних умовах. Виявлені та математично проаналізовані показники епідеміологічного, клінічного та лабораторного характеру в умовах експерименту та клініки, отримані високі результати лікування та профілактики гінгівіту за власною методикою підтвердили зрілість та науковий і практичний достойний рівень пошукача, що зосередився на вивченні складної проблеми стоматології - підвищення рівня розуміння природи патології пародонта у осіб конкретної популяції.

Слід погодитися з тезою, що пошукач значно глибше вивчив питання етіології і патогенезу запалення ясен у осіб пубертатного віку, що дозволило йому обґрунтувати та успішно застосувати в клініці власний ЛПК патогенетичного спрямування.

Практичне значення результатів дослідження. Воно виходить з того, що пошукач удосконалив уявлення про патогенез запального процесу хронічного характеру у вигляді хронічного катарального гінгівіту у дітей пубертатного віку з конкретними порушеннями та поламами в основних ланках ланцюга патогенезу запального процесу в м'яких тканинах ясен / функціональна активність крупних та мілких слинних залоз, неспецифічна реактивність ротової порожнини, порушення інтенсивності перекисного окислення ліпідів, антиоксидантного захисту, протеолітичної активності, метаболічних процесів/- все це склало підґрунтя для створення власного ЛПК патогенетичного спрямування/ гель «Ехіпозол», паста «Colgate лікувальні трави», ополікувач «Colgate Plax total» /, використання якого на протязі одного року в клініці дає високий лікувально-профілактичний ефект у порівнянні з прототипом.

Тому логічно, що власний авторський ЛПК було впроваджено в навчальний процес та клінічну практику кафедр та відділень клінік дитячої стоматології в м. Одесі, Прикарпаття та Придніпров'я. Основні положення дисертації повідомлено на профільних науково-практичних конференціях місцевого, регіонального, державного та міжнародного рівня.

Достовірність отриманих результатів. В наукових дослідженнях пошукача були використані сучасні та коректні клініко-лабораторні та експериментальні методи. Обстеження тематичних осіб проведено в стандартних умовах спеціалізованих клінік кафедри дитячої стоматології та відділення дитячої стоматології в м. Одесі. Результати спостережень в

динаміці вносились у власно розроблену медичну карту. Одночасно фіксувались показники параклінічних, пародонтальних індексів, епідеміологічного, лабораторного дослідження з сучасною математичною обробкою цифрових даних.

Таким чином, вибір об'єктів і методів дослідження відповідає поставленій меті та науковим завданням, що дає право на висновок про достовірність і коректність отриманих пошукачем результатів, основних положень, висновків та рекомендацій.

За матеріалами дисертації надруковано 8 наукових праць, з них 5 статей /3- у наукових фахових виданнях України, а 2- у наукових виданнях Чехії/, 3 тези повідомлень на наукових конференціях.

Характеристика роботи, оцінка результатів дослідження.

Дисертація викладена на 173 сторінках принтерного тексту, складається із вступу, розділу огляду літератури, чотирьох розділів власних досліджень, розділу аналізу і узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку джерел літератури / їх 524, з них 185- латиницею/. Робота ілюстрована 4 рисунками та 24 таблицями.

У Вступі обґрунтована актуальність теми дослідження, зазначено зв'язок з науковими програмами і планами наукових колективів, сформульовані мета і завдання, висвітлена наукова новизна та практична значимість результатів дослідження і т.п. Основна концепція, мета і завдання викладені аргументовано, зауважень до вступу немає.

Перший розділ / огляд літератури/ складається із чотирьох підрозділів, де детально та синтетично наводяться літературні дані з етіології, патогенезу, клініки, лікування та профілактики хронічного катарального гінгівіту як самостійного захворювання тканин пародонту. В кінці розділу

надається узагальнення проаналізованих досягнень та недоліків у вивченні цієї проблеми та наводяться перспективи подальших досліджень.

Другий розділ. «Матеріали, об'єкти та методи дослідження» висвітлює дизайн, методи експериментального та клінічного досліджень та характеристику ЛП засобів, які використані в дисертаційній роботі у дітей з хронічним катаральним гінгівітом. В розділі наводяться дані способу математичного аналізу отриманих цифрових результатів.

Зауважень до розділу немає.

У третьому розділі наводяться власні дані відносно епідеміологічного дослідження з результатами аналізу «Карт обстеження» в основному осіб 12-13 річного віку, співставлені результати обстежень в одній і тій же загально-освітній школі з різницею в часу понад 10 років. Якщо в 2008 році, поширеність запалення пародонту складала понад 56%, то в 2014 – понад 52%, при цьому у хлопчиків цей показник був дещо вищим, ніж у дівчаток /на 8%/ . Підкреслено, що ця популяція дітей повинна бути під диспансерним наглядом як група ризику з достатнім рівнем якісної планової санації для попередження виникнення запального процесу в яснах.

В якості зауважень. В рисунках та таблицях використовано термін «гінгівіт» коли мова йде про «хронічний катаральний гінгівіт». В деяких таблицях розділу наводяться не дуже обгрунтовані цифри показника достойменності $P < 0,001$, що не відповідає дійсності. В той же час порівняльні цифри достойменно відрізняються при $P < 0,05$.

Четвертий розділ пошукач присвятив обгрунтуванню лікувально-профілактичних комплексів в залежності від ступеню тяжкості клінічних проявів хронічного катарального гінгівіта у дітей пубертатного віку та у зв'язку з проявами слиновиділення у цих осіб. Розділ досить вдало документовано доцільними таблицями та рисунками з відповідним

коментарем в текстовому вигляді. В резюме до розділу відмічена достовірність отриманих результатів використання гелю «Ехонозол» в експериментальних умовах та тваринах.

Зауважень до розділу не виникло.

В п'ятому розділі, який відтворено на 20 сторінках принтерного тексту і який несе найбільш змістовне навантаження дисертаційного дослідження на хворих дітях в клінічних умовах, доведена доцільність комплексного призначення гелю «Ехіпозол», зубної пасти «Colgate лікувальної трави» та ополікувача «Colgate Plax total» не тільки в процесі спостережень, але у віддалені терміни. Разом з доцільними таблицями та рисунками і пояснювальним текстом пошукач має необхідні докази в ефективності запропонованого ЛПК.

Але в розділі мають місце такі ж похибки, як і у третьому розділі, що спонукало до зауваження.

І, нарешті в завершальному розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» в стислому вигляді надається увесь зміст дисертації з логічними елементами аналізу, синтезу та порівняння власних даних з відомими в науковій літературі, що доводить більш високу результативність запропонованого ЛПК та організаційних заходів його використання у порівнянні з відомими інших авторів.

Кожний розділ за власними результатами завершується короткими та змістовними резюме і посиленнями на власні публікації за матеріалами розділу, що складає приємне враження завершеності фрагмента досліджень.

Висновки /а їх 7/ складені логічно у відповідності з отриманими результатами власних досліджень та чітко відповідно запланованим науковим завданням у повному обсязі.

Практичні рекомендації досить стислі, але чіткі та змістовні і можуть бути відтворені в клінічних умовах при сприятливих обставинах.

До висновків та рекомендацій зауважень немає.

Дисертаційна робота представлена текстом на російській літературній мові.

Список джерел використаної літератури відповідає сучасним вимогам до дисертаційних досліджень, але в окремих випадках наводяться не зовсім друковані праці / автореферати дисертації/ та дещо застарілі праці.

В цілому дисертаційне дослідження виконане у повній відповідності з вимогами щодо кандидатських робіт, має ознаки сучасного бачення наукової проблеми в стоматології з підвищення ефективності профілактики і лікування хронічних запальних процесів в тканинах пародонта у дітей з проблемами ендокринного характеру на етапі статевого дозрівання.

В плані дискусії дисертанту слід надати пояснення на деякі питання :

1. Чи можна сподіватись, що у випадку допоміжного введення у Ваш ЛПК не тільки місцево діючих, але загальних інгредієнтів його ефективність посилиться?
2. На скільки все ж запропонований Вами ЛПК для дітей пубертатного віку більш ефективний за вибраний для порівняння прототип?
3. Чи були випадки невдалого застосування ЛПК на Ваших тематичних особах? Якщо так, то чим це пояснити?

ЗАКЛЮЧЕННЯ

За обсягом виконаної роботи, актуальності теми дослідження, науковою новизною, практичною значимістю та отриманими результатами дисертаційне дослідження КАРАМПІНІ НАТАЛІЇ ГЕОРГІОС на тему «Клініко-експериментальне обґрунтування методу профілактики

гінгівіту у дітей пубертатного віку», що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.22-стоматологія, відповідає вимогам п.11 «Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінета Міністрів України № 423 від 07.03.2007 р. / із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінета Міністрів України № 656 від 19.08.2015р./, а її автор КАРАМПІНІ Н.Г заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.22-стоматологія.

Офіційний опонент

професор кафедри стоматології Дніпропретровського медичного інституту традиційної і нетрадиційної медицини, доктор медичних наук,

професор

Є.Н.Дичко